

„Padaemand“

UUDISLAVASTUSE PUHUL „ESTONIA“ TEATRIS

Tšaikovski ooperi „Padaemand“ esietendus, mis toimus 29. juunil „Estonias“, oli käesoleval ooperihooajal rõõmustavaks sündmuseks. Tõsi küll, ooperi lavaletoomine nõudis kogu kollektiivilt palju aega, pingutust ja energiat, kuid selle-est rõõmustas lavastus oma hoolika läbimõelduse ja viimistluse poolest. Ja tulemuseks oli, et seekordne ooperietendus rahuldas igakülgselt rohkem kui teised ooperietendused, mida viimasel ajal on pakunud meie teatrilavalt.

Ooperi lavastaja Georgi Tugolessov on kogu kollektiivi juures teostanud rohutu tehnilise ja pedagoogilise töö, näidates end andeka ja uut taotleva kunstnikuna. G. Tugolessovi kui lavastaja kunstiline lähteprintsiip seisneb selles, et lavaliselt lahiti mõtestada ooperi partituuris olevaid puhtmuusikalis-dramaturgilisi elemente. Antud lavastuses dikteerib ja dirigib muusik ise lavalt toimuvat sündmustikku. „Padaemanda“ partitur on muusikaliselt dramaaturgia geniaalsemaid näidiseid ja pakub seega lavaliseks tegevuseks väga suurt võimalust. Näiteks jätab erakordselt tugeva mulje ooperi teine pilt. Mõned vargsed pizzicato akordid Polina romani stseenis viisid lavastaja mõttele juhtida Liisa palkoni juurde, paanid teda kuulutama ja ootama Hermanni, kes Puskini teksti järgi seisis tunde talle tundmatu ja armastatud Liisa palkoni all. Tänu sellele lavalisel võttel ja Olga Lundi Liisa osa peenele tõlgitusele saavutati side Polina romani ja peensoalise draagilise saamise vahel. Seeja ei tunn-

dunud ka Polina romans ainult kontsertnumbrina nagu tavaliselt. Niisama hiljalt on lavastaja lahendanud ka siseeni krähvina magamistoas: ootamatu ja häiriv etteandmine orkestris sellal, kus krähvina viibib lavalt üks, unelmas on peegeldatud lavalist tegevuses Hermanni ootamatu ilmumisega eesriide vahelt ja krähvina äärel alateadlikku pöördumisega sinna poole.

Võib-olla oli vähe veenav sama põhimõtte järgi tõlgendatud krähvina kokkumise moment Hermanni ilmudes tema ette. Igatahes on idee iseenesest hea, on vaid tarvis enam viimistlemist märgulises küljes.

Lavastaja suurimate saavutuste hulka tuleb lugeda stseeni sillal kaardilinaus. Lavastusele kõige tähtsamaks osutus esimene pilt (lapeloidid koor). Lavastaja kunstiline põhimõte ilmes sin mõnevõrra sunnuna ja lähipaisavana: 3 akordi orkestris — 3 sammu lavalt!

Peategelase tõlgitusust tuleb lugeda õnnestunud nii lavastaja kui ka näitlejate poolt. G. Tugolessov näitas selles lavastuses, et ta on mitte üksnes kunstnik, vaid ka suurepärase pedagoog. Selle parimaks tõendusena Hermanni osa Volodmar Paldre kehastuses. V. Paldre, noor, peagu algaja näitleja, tegi alles mõni kuu tagasi ooperilavalt oma esimesi ebakindlaid samme. Kujutus, mis meil oli rema häältematerjalist ja näitlejate võimeist, tegi peagu kütisavaks, kas ta on võimaline tähtsa Hermanni osa, mida poe-

take raskemaks ja vastutusrikkamaks teooriparutiks üldse. V. Paldre Hermanni publikule kahlemata üllatuseks. Suure ja tõise töö tulemusena on V. Paldre impoosantselt arenenud igas suhtes. Need edusammud mitte ainult ei rõõmusta ega imponeeri, vaid eeldavad ka edasist rõusu. Kuiigi ta on veel kohati aheldatud ja järgib põhilises osas veel täpselt lavastaja juhendeid, siis töndas ta ikkagi, et ta on juba praegu võimaline kõitama tähelepanu ja erutama vaatajaid. V. Paldre on teinud edusamme ka vokaalselt. Kuid ta peab veel palju töötama, et vabaneda häälte forseterimisest ja saavutada voolavamat ja vabam kanilient.

Eriti märgatavad olid need puudused esimestes piltides. Tegevuse arendes elas ta ossa järgest rohkem sisse ja tundis end vabamana. Esimeses aarias „Ta nimi mulle tundmata“ olid asjatund dramaatilised noovid, sin oleks pidanud olema rohkem pehmet, loovitatud romantikat.

Mis puunub Hermanni kujusse üldse, siis oli see leitud ja lahendatud õigesti. Oleks tahunud vaid, jämedalt öeldes, tal pisut sirgestada selga. Hermanni rõhurud meeleolu ja depressioonisisund peaksid suuremema tegevuse arenemisega.

Terviklikemaks ja viimistletumaks kujuks oli lavastuses Liisa ENSV teenelise näitleja Olga Lundi kehastuses. O. Lund näitas end meistriks nii vokaalselt kui ka mänguliselt. Ta oli õigesti rummetanud Tšaikovski Liisat, kelles naiselik sarm on ühendatud rohutu jõu ja julgusega. Niisasti vokaalpartii kui lavakuju olid näansirikkad, kõigest õhkus ehtsust ja siirast inimlikkust.

Suurt edu, eriti vokaalselt, saavutas Jennifer Siimona krähvina oas. Ilus kõlav

hääli nii fortes kui ka pianissimo (prantsuse laulukese estamise nüansside peenus näitasid osalist parimat küljest). Võib-olla vajaks ehk krähvina kuju mõnevõrra viimistlemist dramaatilist küljest.

Hiljigavalt annab Voorele Veikart Tomski osa. Rikkalik häältematerjal, selle valitsemine, ja loomulik mäng pävivad suurimat kiitust. Vähem rahuldab Ants Aasma Jeleški. Tõsi, Aasma on veel noor näitleja, kuid vastupidli Hermannile, oli tunda, et ta lähemes osale formaalselt, jäi mulje, et ta oma tlesandele tühidab küll korrektselt nagu „kohustus“, kuid vaataja jätab see külmaks.

Täiesti rahuldus Emma Maripuu, Polina. Eriti meeldiva mulje jättis ta „patoraalne“, esinedes Mllovozori osas. Palju sarmi ja muusikaliselt õnnestunud lahendus oli balletmeisteri Anna Ekstoni seadeldud tantsudes.

Parameini kui kunagi varem kõlas ka orkester. Piit Nigula juhatusel. Tänu orkestripartii hoolikamale ettevalmistamisele kõlas Tšaikovski sügavalt emotsionaalne muusika küllalt veevalt. Teenelise kunstitegelase V. Haasi dekoratsioonid olid nagu alati suurepärsed. Eriti õnnestunud oli Leningradi valge õõ Neva kaldal. Ainult krähvina magamistuba tundus pigem ameriliku ruumina kui intimsel pelgupaigana, kuhu Hermanni õnnestus vaeu sisse tungida. Ehtsa kunstivaistusega oli teenelise kunstitegelane N. Mei kujundanud koostümid.

Tulvil saal võttis lavastuse vastu väimurusega ja avaldas kiitust nii osalistele kui ka juhitlele.